

Parlamentul
Republicii Moldova

DGJ-07 nr. 689
29 decembrie 2023

Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova

Direcția generală juridică

A V I Z

la proiectul legii pentru modificarea Legii nr.325 din 23 decembrie 2013 privind evaluarea integrității instituționale

(nr. 474 din 15 decembrie 2023)

Direcția generală juridică a examinat proiectul de lege sus-nominalizat, prin prisma prevederilor art. 54 din Regulamentul Parlamentului și ale prevederilor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative și expune următoarele considerente.

I. Observații de ordin general și procedural:

1. Proiectul legii a fost înaintat cu titlu de inițiativă legislativă de către un grup de deputați în Parlament, fapt ce corespunde art. 73 din Constituție și prevederilor art. 47 din Regulamentul Parlamentului.

2. Conform notei informative, elaborarea proiectului de act normativ are drept scop ajustarea Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale la prevederile Hotărârii Curții Constituționale nr. 37/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 343⁸ din Codul de procedură civilă (aprecierea rezultatului testului de integritate profesională) (sesizarea nr.41g/2021), prin care Curtea Constituțională a declarat neconstituționale articolul 343⁸, textul „și de apreciere a rezultatului testului de integritate profesională” din articolul 343⁶ din Codul de procedură civilă și alineatele (2), (3) și (4) din articolul 17 al Legii nr.325/2013 privind evaluarea integrității instituționale.

De asemenea, necesitatea operării modificărilor propuse rezultă din concluziile și recomandările formulate în Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale, aprobat de către Comisia Securitate Națională, Apărare și Ordine publică a Parlamentului Republicii Moldova prin Decizia CSM06 nr. 388 din 29.11.2023. Potrivit raportului, una dintre dificultățile identificate în procesul de implementare a actului normativ se referă la conflictele interne de norme, inclusiv la ambiguitățile care au fost sesizate în practică în procesul desfășurării evaluării integrității instituționale.

3. Cu referire la fundamentarea economico-financiară, condiție obligatorie potrivit art. 30 alin. (1) lit. e) din Legea nr. 100/2017, autorul menționează în nota informativă că implementarea proiectului nu necesită alocarea de mijloace financiare.

II. Observații de conținut și de respectare a cerințelor tehnicii legislative:

4. Proiectul de lege necesită a fi conformat cerințelor Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, precum și regulilor stabilite în Metodologia de tehnică legislativă aplicată la redactarea proiectelor de acte normative, aprobată prin Hotărârea Biroului permanent al Parlamentului nr. 3/2022.

Cu titlu de observație generală, se va ține cont că, „sintagma” reprezintă o unitate sintactică stabilă, formată din mai multe cuvinte între care există un raport de subordonare, constituind o parte a unei propoziții sau a unei fraze. La schimbarea unor cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „cuvintelor” respective, iar la schimbarea unor cifre, semne și cuvinte din conținutul textului unui act normativ, pentru exprimarea corectă, se menționează despre substituirea „textului” respectiv. Întreg conținutul textului proiectului urmează a fi redactat corespunzător, întru aducerea în corespundere cu regulile tehnicii legislative.

5. În denumirea proiectului și în textul introductiv al Articolului unic, formula „nr.325 din 23 decembrie 2013” se va substitui prin „nr. 325/2013”, conform practicii de redactare a actelor normative.

Obiecția este valabilă și pentru pct.12 din proiect, cu referire la noua redacție a art. 24.

Conform art.62 alin.(1) din aceeași lege, modificarea actului normativ constă în schimbarea oficială a textului actului, inclusiv a dispozițiilor finale sau tranzitorii, realizată prin modificări, excluderi sau completări ale unor părți din text. Prin urmare, în textul introductiv al „Articolului unic” nu este necesară referința la completare, deoarece modificările includ și completări.

6. La pct. 4, cu referire la modificarea alin. (5) al art. 13, referința la prevederea care se propune spre modificare, se va expune în redacție nouă, conform regulilor de elaborare a actelor normative. Propunem următoarea redacție:

„la alineatul (5) după cuvântul „presupune” se introduce textul „elaborarea raportului privind rezultatele evaluării integrității instituționale și”.”.

7. La pct. 11

În textul propus pentru alin. (2¹), atragem atenție la utilizarea cuvântului „însă” și utilizarea expresiei „în așa mod, ca să nu fie”, care nu corespund stilului juridic al actelor normative. Textul alin. (2¹) necesită a fi revăzut și expus în redacție nouă.

8. La pct. 12

În textul propus pentru art. 24, atragem atenție la norma de trimitere „prevederile art. 20 din Legea nr.753-XIV din 23 decembrie 1999 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova”, care nu este în vigoare. Legea nr. 753/1999 a fost abrogată la data 21.07.2023 prin Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova. Astfel, în textul normei art. 24 se va face referință la art. 29 și 30 din Legea nr. 136/2023 privind Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova.

9. La pct. 13

Pentru claritate, propunem expunerea art. 25 alin. (1) în redacție nouă.

10. La pct. 14

În textul alin. (2) propus pentru completarea art. 26, atragem atenție la utilizarea expresiei „din casa instituției” și a expresiei „pot fi eliberate”. Textul necesită a fi revăzut în

sensul utilizării terminologiei constante pentru a corespunde celei utilizate în alte acte normative.

11. Cu titlu de informare, reținem că soluțiile juridice prevăzute în prezentul proiect de lege nu vin să execute constatările expuse în Hotărârea Curții Constituționale nr. 37 din 07.12.2021. Curtea a constatat că „încheierea judecătorească pronunțată în baza articolelor 343⁸ din Codul de procedură civilă și 17 alineatele (2), (3) și (4) din Legea privind evaluarea integrității instituționale atribuie rezultatului testului de integritate profesională puterea lucrului judecat și afectează iremediabil drepturile funcționarului public testat de acces liber la justiție și la apărare.” În vederea evitării unui vid legislativ, Curtea a stabilit o soluție provizorie în hotărârea sa și a emis o Adresă Parlamentului în vederea modificării legislației în domeniul evaluării integrității instituționale în conformitate cu raționamentele hotărârii pronunțate. Remarcăm că până la etapa actuală nu au fost operate modificări în acest sens, astfel, creând incertitudini și impedimente în procesul de aplicare a Legii. Conform informației expuse în Raportul de evaluare ex-post de impact a Legii nr. 325/2013 privind evaluarea integrității instituționale „la problema abordată Ministerul Justiției a informat că a inițiat procesul de elaborare a proiectului de lege pentru modificarea Codului de procedură civilă nr. 225/2003 având ca obiect de reglementare înlăturarea neajunsurilor și ajustarea cadrului normativ, precum și asigurarea executării unor hotărâri ale Curții Constituționale. În cadrul acestui proiect de lege se vor opera modificări și în Legea nr. 325/2013 în vederea executării Hotărârii Curții Constituționale nr. 37/2021 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 325/2013 și din Codul de procedură civilă nr. 225/2003.”

Prin urmare, având în vedere importanța menținerii legalității, stabilității și predictibilității actelor normative, propunem continuarea analizei și integrarea modificărilor propuse de Ministerul Justiției în prezentul proiect de lege. Este esențial să se asigure coerența și claritatea textului actului normativ pentru a evita interpretările eronate. De asemenea, considerăm oportună evaluarea posibilității de comasare a proiectelor, astfel încât să obținem un cadru legal unitar și corespunzător.

În concluzie, propunem o abordare echilibrată, care să integreze modificările Ministerului Justiției în prezentul proiect de lege.

Ion CREANGĂ,
Șef Direcție generală

Ex.: Silvia Cojocari,
Tel.: + 373 22 820-576